

ŽENSKO VPRAŠANJE IN SOCIALNO DELO

Višja šola za socialne delavce Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani je 6. marca letos pripravila v Cankarjevem domu okroglo mizo s temo Žensko vprašanje in socialno delo. Tema odkriva s presenetljivo jasnostjo prazna, slepa področja znotraj stroke: probleme, ki jih nismo razumeli, rešitve, ki jih nismo našli, metode, ki jih nismo razvili in, kar je najbolj boleče - ženske, otroke, družine, ki jim nismo pomagali.

Vse leto se ukvarjamo z analizo dejstva, da v stroki nismo razbrali in pri delu nismo upoštevali posebnosti problemov ženske; posebni, drugačni, ženski problemi se niso zastavljali tudi kot strokovni. V socialnih problemih ljudi, za katere v stroki po definiciji iščemo nove rešitve, pomoč, nismo definirali posebnih ženskih problemov, ki so rešljivi zgolj z mobilizacijo ženske same, ki jih mora definirati, organizirati pomoč in samopomoč.

Tako smo znotraj stroke ostali nemočni in neučinkoviti pri reševanju problemov nasilja nad ženskami oziroma nasilja v družini, spolne zlorabe otrok, posilstev, prostitucije. Nismo izdelali konceptov za podporo ženski, ki se bori za neodvisnost in preživetje zase in za otroke.

V Sloveniji ni zatočišč za ženske, kamor bi se mogle umakniti pred telesnim ali duševnim nasiljem, ni materinskega doma ali stanovanjskih skupnosti, kamor bi se ženskam lahko umaknila, da bi se varno učila živeti z otrokom. Tudi ni skupin za pomoč in samopomoč, ki bi, kot podporna socialna mreža, pomagale ženskam, da najdejo nove poti zase po tistem, ko so se uprle nasilju ali zlorabi.

Nismo prezrli le problemov - zavrgli smo žensko videnje njene življenjske situacije in s tem za iskanje rešitev usoden vpogled. Brez ženskega videnja nam je tudi v tako

feminiziranem poklicu, kot socialno delo, ostala le "moška" definicija problema. Enostranska in nujno nepopolna se je zdela pravilna, strokovna.

Brez analize meja in možnosti socialnega dela, da rešuje vprašanja ženskega dela človeštva, ostaja definicija stroke in njenih metod nepopolna. Še večjo izgubo predstavlja neuporabljenost energija in moč za pomoč in samopomoč žensk v stroki in izven nje tam, kjer - in tudi to smo morali šele odkriti - ženska potrebuje in ima pravico do pomoči ženske.

Vem, da zveni poenostavljeno, ker v tem okviru ni prostora za argumentacijo, vendar menim, da se pri nas v socialnem delu šele začne poudarjanje tistih problemov, izkušenj, borb in rešitev, ki jih je izrazil feminizem.

Teza o razrednem boju za človeka, ki je potreben in smiseln boj, je za mojo generacijo prekrila dejstva o ženski stvarnosti v družbi, kjer je dominacija moškega spola institucionalizirana. Feminizem ni le jasno izrazil problemov ženske in njenega videnja sveta, temveč tudi osebno, konkretno akcijo. Pozval je k soočenju in odgovornosti za vsakdanje probleme življenja.

Za socialno delo je izredno pomemben tisti element feminizma, ki je prispeval k opredelitvi možnega, uresničljivega. Iskanje novih rešitev za socialne probleme ljudi pomeni vedno tudi soočenje, izpostavljanje, prevzemanje odgovornosti za dejanja v vsakdanjih problemih.

Iz zornega kota stroke zato ni mogoče spregledati, da je večina nasilja nad žensko in družino nasilje moškega. Ženske so se povsod po svetu mogle upreti le tam, kjer so se organizirale. SOS telefoni, zatočišča, pritisk in institucije so konkretne poti. Rešitve so pomembne tudi za strokovno akcijo, še posebej pri nas, kjer so se ženske šele začele organizirati za medsebojno pomoč.

Na lanskem kongresu svetovnega združenja šol za socialno delo (IASSW) na Dunaju se je pokazalo, da so feministične sekcije oziroma skupine, ki se ukvarjajo s problematiko žensk v stroki, najbolj dejavne in kreativne. Mnoge šole za

Članek

socialno delo imajo posebne seminarje oziroma predmete znotraj študijskih programov, ki obravnavajo t.i. žensko vprašanje. Na dunajskem kongresu je bil najbolj ustvarjalen t.i. predkolokvij na temo Feminizem, žensko vprašanje in ženski študij; izziv za izobraževanje socialnih delavcev v svetu. Tudi na kongresu je delala posebna skupina. Pri tem ne gre le za postavljanje in reševanje ženskih problemov, temveč v enaki meri tudi za prizadevanja, da bi se spoznanja in izkušnje vnesla v doktrino stroke.

dr. Gabi Čačinovič-Vogrinčič
